Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

37 060 K

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL 2

B. BEGROTINGSTOELICHTING 3

1 Leeswijzer 3

2 Het beleid 4

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties 4

2.2 Beleidsartikelen 6

2.3 Niet-beleidsartikelen 18

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Artikel 1
De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Defensie,

D. Yeşilgöz-Zegerius

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende tweede suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de suppletoire begroting september 2026 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

In deze tweede suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) zijn de besluiten van het kabinet uit de Najaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet dient dan ook in samenhang te worden gezien met de Najaarsnota.

In paragraaf 2.1 worden de uitgaven- en ontvangstenmutaties toegelicht. Vervolgens wordt in de paragrafen 2.2 en 2.3 per artikel een tabel weergegeven met daarin de budgettaire gevolgen van beleid en de uitgaven- en ontvangstenmutaties. Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffelwaarde op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	**Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)**	**Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)**
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)		
	Art.	2026
Vastgestelde begroting 2026		**13.525.299**
Stand suppletoire begroting september 2026		**13.126.539**
Belangrijkste suppletoire mutaties		*162.250*
1) Kasschuiven samenhangend met het Belastingplan	1, 2	200.000
2) Interdepartementale budgetoverhevelingen	1, 3, 5, 6	– 121.761
3) Overboekingen met de Defensiebegroting	1, 2, 3, 4, 5, 6	74.900
4) Overige technische mutaties	2, 5	9.111
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**13.288.789**

Toelichting overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties
Kasschuiven samenhangend met het Belastingplan
Op basis van de kamerbrief «Aanpassingen Belastingplan en box 3» die het kabinet op 3 november 2026 naar de Kamer heeft gestuurd, zijn enkele kasschuiven doorgevoerd. Hierbij is kas- en verplichtingenbudget vanuit latere jaren geschoven naar 2026. Hiermee wordt een interdepartementale overheveling van € 100,0 miljoen aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat gefinancierd (zie Interdepartementale overboekingen). Deze middelen zullen beschikbaar worden gesteld aan Invest-NL voor het oprichten van het Defensie Investeringsfonds met als doel de toegang tot risicodragend kapitaal voor innovatieve dual-use ondernemingen in het defensie- en veiligheidsdomein in de latere groeifase te verbeteren. Daarnaast wordt € 100,0 miljoen voor het project «Maritime Strike» naar 2026 geschoven. Hiermee wordt versnelde betaling voor de verwerving van Tomahawk kruisvluchtwapens mogelijk gemaakt.

Interdepartementale budgetoverhevelingen
Deze budgetoverhevelingen tussen ministeries vinden plaats wanneer de verantwoordelijkheid voor een taak, project of uitgave bij een ander ministerie komt te liggen, of wanneer een ander ministerie de uitvoering van bepaalde werkzaamheden op zich neemt. Als gevolg van verschillende afzonderlijke budgetoverhevelingen met andere departementale begrotingen neemt het begrotingstotaal van het DMF per saldo met € 121,8 miljoen af. Hieronder vallen onder meer een bijdrage aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor de oprichting van het Defensie Investeringsfonds (€ 100,0 miljoen) en een overheveling voor de instandhouding van chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN) testactiviteiten van TNO (€ 16,0 miljoen). Daarnaast wordt € 5,0 miljoen overgeheveld naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de ontwikkeling van het onderzoeksprogramma Defensie voor het versterken en verbreden van de kennisbasis op het gebied van ruimtetechnologie.

Overboekingen met de Defensiebegroting
Naast interdepartementale budgetoverhevelingen heeft Defensie ook te maken met departemetale budgetoverhevelingen waarbij budget wordt overgeheveld tussen de Defensiebegroting en het DMF. Er wordt netto € 74,9 miljoen overgeboekt van de Defensiebegroting naar het DMF, waaronder netto € 35,0 miljoen voor de dekking van een eerdere overheveling naar het ministerie van Justitie en Veiligheid vanuit het DMF voor een nieuw civiel-militair waarschuwingssysteem.

Overige technische mutaties
Het totaal overige technische mutaties betreft € 9,1 miljoen. Hieronder valt € 5,9 miljoen voor het aanvullen van materiële voorraad benodigd voor gedelegeerde onderhoudswerkzaamheden aan maritieme patrouilleschepen in 2025 en € 3,2 miljoen aan verwachte uitgaven aan instandhouding als gevolg van hogere verwachte onderhoudskosten. Deze uitgaven worden gedekt vanuit de technische ontvangsten.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)		
	Art.	2026
Vastgestelde begroting 2026		**154.779**
Stand suppletoire begroting september 2026		**171.935**
Belangrijkste suppletoire mutaties		*9.111*
1) Overige technische mutaties	2, 5	9.111
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**181.046**

Toelichting overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties
Overige technische mutaties
Het ontvangstenbudget is met € 9,1 miljoen toegenomen. Dit komt door een verhoging van de ontvangsten van € 5,9 miljoen bestaand uit een vergoeding voor de onderhoudswerkzaamheden aan maritieme patrouilleschepen en € 3,2 miljoen ontvangsten uit vastgoed en infrastructuur, die Defensie in medegebruik heeft en waar meer gebruik van is gemaakt. Dit heeft geleid tot hogere ontvangsten. Deze additionele inkomsten worden gebruikt voor invulling van de uitgaven betreffende technische mutaties.

2.2 Beleidsartikelen

Artikel 1 Defensiebreed Materieel

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**2.696.033**	**– 155.133**	**2.540.900**
	Uitgaven	**2.178.777**	**24.539**	**2.203.316**
1.11	**Verwerving**	**2.321.353**	**– 1.063.256**	**1.258.097**
	Opdrachten	*2.321.353*	*– 1.063.256*	*1.258.097*
	Verwerving: voorbereidingsfase	82	– 82	0
	Verwerving: realisatie	2.321.271	– 1.063.174	1.258.097
1.12	**Instandhouding**	**754.893**	**– 3.844**	**751.049**
	Opdrachten	*754.893*	*– 3.844*	*751.049*
	Instandhouding Materieel	754.893	– 3.844	751.049
1.13	**Kennis en Innovatie**	**280.441**	**– 86.271**	**194.170**
	Opdrachten	*280.441*	*– 86.271*	*194.170*
	Duurzaamheid, klimaat en veiligheid	19.936	– 19.596	340
	Kennisopbouw	38.675	– 20.100	18.575
	Technologieontwikkeling	48.272	– 9.343	38.929
	Kennisgebruik	9.818	– 4.661	5.157
	Kort Cyclische Innovatie	163.740	– 32.571	131.169
1.14	**Reserve Valutaschommelingen**	**63.945**	**– 63.945**	**0**
	Storting/ onttrekking begrotingsreserve	*63.945*	*– 63.945*	*0*
	Storting/ onttrekking begrotingsreserve	63.945	– 63.945	0
1.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 1.241.855**	**1.241.855**	**0**
	Fonds	*– 1.241.855*	*1.241.855*	*0*
	Fonds	– 1.241.855	1.241.855	0
	Ontvangsten	**88.556**	**0**	**88.556**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Per saldo zijn de verplichtingen met € 155,1 miljoen naar beneden bijgesteld.

De bijstelling van de verplichtingen hangt samen met de bijstelling op de uitgaven die hieronder wordt toegelicht. Daarnaast is er bij afzonderlijke projecten sprake van herfaseringen van de verplichtingen, zoals de «Vervanging Wissellaadsystemen, Trekker-opleggercombinaties en Wielbergingsvoertuigen» (commercieel vertrouwelijk), welke door een gewijzigde plankoers lager uitvalt dan verwacht. Dit project is op basis van de laatste inzichten in het juiste verplichtingenritme gezet.

Toelichting op de uitgaven
Per saldo zijn de uitgaven met € 24,5 miljoen naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt hieronder toegelicht.

Verwerving
De verwervingsfase wordt met € 1.063,3 miljoen naar beneden bijgesteld vanwege een lager budget in de realisatiefase (€ 1.063,2 miljoen). Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het afbouwen van de overprogrammering door het budget van de projecten aan te sluiten bij de verwachte realisatiemomenten (€ 1.414,0 miljoen). Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten en programma's, zoals «Aanvulling inzetvoorraad munitie» (vertrouwelijk), «Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen» (commercieel vertrouwelijk) waarbij het programma op onderdelen is uitgelopen door testen en keuringen, «Verwerving Extended All Arms Air Defence Toolbox» (commercieel vertrouwelijk) en' Defensie Operationeel Kledingsysteem' (€ 54,5 miljoen) vanwege een latere levering. Bij deze projecten is sprake van een herzien leverschema.

Daartegenover staat een positieve bijstelling vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen, overhevelingen tussen de Defensiebegroting en het DMF of overhevelingen met andere artikelen binnen het DMF (€ 250,8 miljoen).

Daarnaast zijn er wijzigingen voortgekomen uit de aanpassing van het Belastingplan. Hiervoor is budget uit latere jaren geschoven naar 2026. Hiermee wordt een interdepartementale overheveling van € 100,0 miljoen aan het ministerie van Economische Zaken gefinancierd. Deze middelen zullen beschikbaar worden gesteld aan Invest-NL voor het oprichten van een defensie investeringsfonds met als doel de toegang tot risicodragend kapitaal voor innovatieve dual-use ondernemingen in het defensie- en veiligheidsdomein in de latere groeifase te verbeteren.

Kennis en innovatie
Het Kennis en innovatiebudget is met € 86,3 miljoen neerwaarts bijgesteld.

Dit wordt onder andere verklaard door het uitgavenbudget van Duurzaamheid, klimaat en veiligheid neerwaarts is bijgesteld voor € 19,6 miljoen. Zo is er voor de uitvoering van een verduurzamingsproject € 6,8 miljoen overgeheveld naar andere defensieonderdelen. Het restant wordt verklaard door het afbouwen van de onder- en overprogrammering en het in lijn brengen van het budget met de realisatie.

Daarnaast is het uitgavenbudget voor Kennisopbouw verlaagd met € 20,1 miljoen. Dit wordt verklaard door een overheveling van € 5,0 miljoen naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de ontwikkeling van het onderzoeksprogramma Defensie voor het versterken en verbreden van de kennisbasis op het gebied van ruimtetechnologie. Het restant wordt verklaard door het afbouwen van de onder- en overprogrammering en het in lijn brengen van het budget met de realisatie.

Door diverse faseringen en een herschikking is het uitgavenbudget voor Kort Cyclische Innovatie met € 33,5 miljoen negatief bijgesteld. Het restant is een positieve bijstelling van € 0,9 miljoen voor een pilot betreffende verduurzamingsprojecten.

Reserve Valutaschommelingen
De valutareserve is met € 63,9 miljoen naar beneden bijgesteld. Als gevolg van de ontwikkeling van de valutakoersen wordt verwacht dat deze middelen in dit jaar niet meer benodigd zijn. Het budget wordt gefaseerd naar 2027.

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel. Daarom is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul.

Artikel 2 Maritiem Materieel

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**3.051.780**	**46.400**	**3.098.180**
	Uitgaven	**1.997.586**	**193.783**	**2.191.369**
2.11	**Verwerving**	**2.348.845**	**– 554.542**	**1.794.303**
	Opdrachten	*2.348.845*	*– 554.542*	*1.794.303*
	Verwerving: realisatie	2.348.845	– 554.542	1.794.303
2.12	**Instandhouding**	**376.645**	**20.421**	**397.066**
	Opdrachten	*376.645*	*20.421*	*397.066*
	Instandhouding Materieel	376.645	20.421	397.066
2.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 727.904**	**727.904**	**0**
	Fonds	*– 727.904*	*727.904*	*0*
	Fonds	– 727.904	727.904	0
	Ontvangsten	**34.000**	**5.907**	**39.907**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Per saldo zijn de verplichtingen met € 46,4 miljoen naar boven bijgesteld.

Deze bijstelling komt voort uit de aanpassing van het Belastingplan. Hiervoor is kas- en verplichtingenbudget uit latere jaren geschoven naar 2026 voor het project «Maritime Strike». Hiermee wordt versnelde betaling voor de verwerving van Tomahawk kruisvluchtwapens mogelijk gemaakt. Daar tegenover staan een aantal negatieve bijstellingen als gevolg van herfaseringen van de verplichtingen bij afzonderlijke projecten, zoals «Vervanging Close-in Weapon System» (commercieel vertrouwelijk), waarvan de contractondertekening is verschoven naar 2027.

Toelichting op de uitgaven
Per saldo zijn de uitgaven met € 193,8 miljoen naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt onder verwerving, instandhouding en over-/ onderprogrammering verder toegelicht.

Verwerving
Het budget voor de verwervingsfase wordt met € 554,5 miljoen naar beneden bijgesteld als gevolg van een lager budget voor de realisatiefase. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het afbouwen van de overprogrammering door het budget van de projecten aan te sluiten bij de verwachte realisatiemomenten (€ 708,7 miljoen). Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten, zoals voor het project «Verwerving Maritime Strike» (vertrouwelijk) als gevolg van twee inbetalingen die in 2026 niet tot realisatie komen, «Vervanging mijnenbestrijdingscapaciteit» (€ 68,6 miljoen), waarvan de productie op onderdelen op een later

moment plaatsvindt, voor «Multifunctionele ondersteuningsvaartuigen» (commercieel vertrouwelijk) heeft een herziening op onderdelen van het project plaatsgevonden.

Daartegenover staat een positieve bijstelling vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen, overhevelingen tussen de Defensiebegroting en het DMF of overhevelingen met andere artikelen binnen het DMF (per saldo € 54,1 miljoen). Het betreft onder andere Vervanging zwaargewicht torpedo (vertrouwelijk) waarvan het contract eerder dit jaar is getekend. Daarnaast is er sprake van een positieve bijstelling als gevolg van het naar voren halen van budget voor het project «Maritime Strike» (vertrouwelijk).

Instandhouding
Het budget voor instandhouding is in totaal verhoogd met € 20,4 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van een stijging van het budget met € 23,8 miljoen als gevolg van onderhoudswerkzaamheden die mede vanwege personele ondervulling worden uitbesteed. Daarentegen zijn er enkele verschuivingen bij de uitvoering van diverse kleinere projecten, waardoor budget is verschoven van 2026 naar 2027 en 2028.

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel en wordt de overprogrammering tussen de artikelen herschikt. Daardoor is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul. Dit leidt per saldo tot een hoger budget op dit artikel.

Artikel 3 Land Materieel

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**5.969.772**	**2.532.529**	**8.502.301**
	Uitgaven	**2.614.319**	**66.378**	**2.680.697**
3.11	**Verwerving**	**3.235.515**	**– 999.949**	**2.235.566**
	Opdrachten	*3.235.515*	*– 999.949*	*2.235.566*
	Verwerving: voorbereidingsfase	84	– 84	0
	Verwerving: realisatie	3.235.431	– 999.865	2.235.566
3.12	**Instandhouding**	**442.427**	**2.704**	**445.131**
	Opdrachten	*442.427*	*2.704*	*445.131*
	Instandhouding Materieel	442.427	2.704	445.131
3.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 1.063.623**	**1.063.623**	**0**
	Fonds	*– 1.063.623*	*1.063.623*	*0*
	Fonds	– 1.063.623	1.063.623	0
	Ontvangsten	**2.500**	**0**	**2.500**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Per saldo zijn de verplichtingen met € 2.532,5 miljoen naar boven bijgesteld.

De bijstelling van de verplichtingen hangt samen met de bijstelling op de uitgaven die hieronder wordt toegelicht en wordt daarnaast veroorzaakt door het naar verwachting versneld kunnen aangaan van verplichtingen bij afzonderlijke projecten, zoals «Groot pantserwielvoertuig (GPW, Boxer) productie» (commercieel vertrouwelijk), «Licht indirect vurend systeem (LIVS)» (commercieel vertrouwelijk), «Infanteriegevechtsvoertuig CV90» (commercieel vertrouwelijk) en «Combat General Purpose Vehicle (CGPV)» (commercieel vertrouwelijk).

Toelichting op de uitgaven
Per saldo zijn de uitgaven met € 66,4 miljoen naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt onder verwerving, instandhouding en over-/ onderprogrammering verder toegelicht.

Verwerving
De verwervingsfase wordt met € 999,9 miljoen naar beneden bijgesteld als gevolg van een lager budget voor de voorbereidingsfase (€ 0,1 miljoen) en de realisatiefase (€ 999,9 miljoen). Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het afbouwen van de overprogrammering door het budget van de projecten aan te sluiten bij het verwachte realisatiemoment (€ 1.067,8 miljoen). Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten, zoals «Raketartillerie» (vertrouwelijk), waarbij betalingen later plaatsvinden in verband met het voldoen aan de Nederlandse configuratie, bij het project «Multi Missie Radar (MMR)» (commercieel vertrouwelijk) duren de contractonderhan-

delingen langer in verband met de aanschaf van additionele systemen en bij het project «Midlife Update Infanteriegevechtsvoertuig CV9035NL» (€ 30,0 miljoen) als gevolg van een herfasering bij de productie.

Daartegenover staat een positieve bijstelling vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen, overhevelingen tussen de Defensiebegroting en het DMF of overhevelingen met andere artikelen binnen het DMF (€ 67,9 miljoen). Het betreft onder andere het project «Infanteriegevechtsvoeruig CV90» (commercieel vertrouwelijk) in verband met een aanvullende opdracht.

Instandhouding
Het budget voor de instandhouding is met € 2,7 miljoen verhoogd.

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel en wordt de overprogrammering tussen de artikelen herschikt. Daardoor is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul. Dit leidt per saldo tot een hoger budget op dit artikel.

Artikel 4 Lucht Materieel

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**2.697.573**	**– 270.963**	**2.426.610**
	Uitgaven	**2.134.915**	**– 134.975**	**1.999.940**
4.11	**Verwerving**	**1.909.205**	**– 510.676**	**1.398.529**
	Opdrachten	*1.909.205*	*– 510.676*	*1.398.529*
	Verwerving: realisatie	1.909.205	– 510.676	1.398.529
4.12	**Instandhouding**	**619.084**	**– 17.673**	**601.411**
	Opdrachten	*619.084*	*– 17.673*	*601.411*
	Instandhouding Materieel	619.084	– 17.673	601.411
4.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 393.374**	**393.374**	**0**
	Fonds	*– 393.374*	*393.374*	*0*
	Fonds	– 393.374	393.374	0
	Ontvangsten	**9.840**	**0**	**9.840**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Per saldo zijn de verplichtingen met € 271,0 miljoen naar beneden bijgesteld.

De bijstelling van de verplichtingen hangt samen met de bijstelling op de uitgaven die hieronder wordt toegelicht en wordt daarnaast veroorzaakt door herfaseringen van de verplichtingen bij afzonderlijke projecten, zoals «Verbetering Zelfbeschermingssystemen Helikopters» (commercieel vertrouwelijk) waarvan het contract naar verwachting in 2027 wordt getekend en «Chinook Vervanging en modernisering» (€ 27,4 miljoen) waarbij de betaling lager uitvalt dan initieel verwacht vanwege gunstige wisselkoersen.

Toelichting op de uitgaven
Per saldo zijn de uitgaven met € 135,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling wordt onder verwerving, instandhouding en over-/ onderprogrammering verder toegelicht.

Verwerving
De verwervingsfase wordt met € 510,7 miljoen naar beneden bijgesteld als gevolg van een lager budget voor de realisatiefase. De overprogrammering wordt afgebouwd door het budget van de projecten aan te sluiten bij de verwachte realisatiemomenten (€ 515,6 miljoen). Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten, zoals de «Multi Ship Multi Type (MSMT) Helicopter Simulatoren» (€ 25,0 miljoen), «Uitbreiden en versterken MQ-9 capaciteit» (commercieel vertrouwelijk) waarbij een inbetaling op de FMS-case naar verwachting in 2027 zal plaatsvinden en het project «Vervanging Tactisch Luchttransport capaciteit» (€ 19,8 miljoen) vanwege vertragingen op onderdelen van het project.

Daartegenover staat een positieve bijstelling voor het project «Deep Strike Capaciteit Air» (commercieel vertrouwelijk) vanwege vervroegde afdracht van de projectkosten. Daarnaast is er sprake van een aantal interdepartementale overhevelingen, overhevelingen tussen de Defensiebegroting en het DMF of overhevelingen met andere artikelen binnen het DMF (€ 5,0 miljoen).

Instandhouding
Het betalingenbudget wordt per saldo met € 17,7 miljoen verlaagd. Deze verlaging is grotendeel te wijten aan onderbesteding binnen instandhouding MQ-9 (€ 21,6 miljoen) waardoor budget is gefaseerd naar 2027. Het restant wordt voornamelijk verklaard door kleinere budgetmutaties tussen de Koninklijke Luchtmacht en COMMIT (artikel 6).

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel. Daardoor is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul.

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**2.133.525**	**– 20.925**	**2.112.600**
	Uitgaven	**1.811.767**	**– 68.655**	**1.743.112**
5.11	**Verwerving**	**1.767.635**	**– 781.416**	**986.219**
	Opdrachten	*1.767.635*	*– 781.416*	*986.219*
	Verwerving: realisatie	1.767.635	– 781.416	986.219
5.12	**Instandhouding**	**745.739**	**11.154**	**756.893**
	Opdrachten	*745.739*	*11.154*	*756.893*
	Instandhouding Infrastructuur	745.739	11.154	756.893
5.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 701.607**	**701.607**	**0**
	Fonds	*– 701.607*	*701.607*	*0*
	Fonds	– 701.607	701.607	0
	Ontvangsten	**20.270**	**3.204**	**23.474**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Het verplichtingenbudget van Infrastructuur en Vastgoed is per saldo met € 20,9 miljoen naar beneden bijgesteld. Het betreft een optelsom van opwaartse en neerwaartse bijstellingen bij de instrumenten.

Toelichting op de uitgaven
Het uitgavenbudget is per saldo met € 68,7 miljoen naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling wordt verklaard door een verhoging van de budgetten voor instandhouding van het vastgoed en de aanpassing op de over- en onderprogrammering enerzijds en een verlaging van de budgetten voor verwerving anderzijds. Dit wordt hieronder toegelicht.

Verwerving
In totaal is het budget voor de verwerving met € 781,4 miljoen naar beneden bijgesteld.

Het budget voor de verwerving in de realisatiefase is per saldo met € 781,4 miljoen naar beneden bijgesteld. De realisatie van een aantal projecten is van 2026 gefaseerd naar latere jaren en de hiermee samenhangende budgetten faseren mee. Dit heeft ertoe geleid dat het budget met € 738,3 miljoen naar beneden is bijgesteld. Dit betreft onder andere de projecten «Nationaal Programma Ruimte voor Defensie» (€ 130,0 miljoen), «Huisvesting MIVD Frederikkazerne» (HMF, € 106,9 miljoen), «Uitbreiding Huisvesting COMMIT» (€ 78,0 miljoen) en de investeringen in de bandbreedte Infrastructuur (€ 45,0 miljoen). Het verschil van € 378,4 miljoen bestaat uit een optelsom van meerdere kleinere mutaties.

Daarnaast is er een bijdrage gedaan aan TNO voor het uitbreiden van CBRN testfaciliteit, waardoor het budget met € 16,0 miljoen verlaagd is. Een aantal kleinere herschikkingen heeft aanvullend bijgedragen aan een verlaging van het budget met € 27,1 miljoen.

Instandhouding
Het budget voor de instandhoudingsuitgaven is per saldo met € 11,2 miljoen verhoogd. Als gevolg van nieuwe opdrachten die Defensie ontvangen heeft, zijn de budgetten voor het inrichten en verhuizen en de instandhouding van het vastgoed respectievelijk met € 10,5 miljoen en € 5,5 miljoen verhoogd. Een aantal kleinere herschikkingen en faseringen leidt tot een verlaging van het budget met € 4,8 miljoen.

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks vertragingen in de realisatie bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel. Daardoor is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul.

Artikel 6 IT

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**2.275.516**	**1.604.387**	**3.879.903**
	Uitgaven	**2.387.687**	**82.668**	**2.470.355**
6.11	**Verwerving**	**1.959.103**	**– 524.299**	**1.434.804**
	Opdrachten	*1.959.103*	*– 524.299*	*1.434.804*
	Verwerving: voorbereidingsfase	29.407	– 29.407	0
	Verwerving: realisatie	1.929.696	– 494.892	1.434.804
6.12	**Instandhouding**	**1.016.980**	**18.571**	**1.035.551**
	Opdrachten	*1.016.980*	*18.571*	*1.035.551*
	Instandhouding IT	1.016.980	18.571	1.035.551
6.16	**Over-/ onderprogrammering**	**– 588.396**	**588.396**	**0**
	Fonds	*– 588.396*	*588.396*	*0*
	Fonds	– 588.396	588.396	0
	Ontvangsten	**16.769**	**0**	**16.769**

In totaal is voor 2026 100% juridisch verplicht ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen
Per saldo zijn de verplichtingen met € 1.604,4 miljoen naar boven bijgesteld.

De bijstelling van de verplichtingen hangt samen met de bijstelling op de uitgaven die hieronder wordt toegelicht en wordt daarnaast veroorzaakt door het naar verwachting versneld kunnen aangaan van de verplichtingen bij afzonderlijke projecten, zoals het «Programma Foxtrot» (commercieel vertrouwelijk) waarbij verplichtingenbudget naar voren wordt gehaald in verband met de versnelde aanschaf van voor het programma benodigde radio's.

Toelichting op de uitgaven
Per saldo zijn de uitgaven met € 82,7 miljoen naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt onder verwerving, instandhouding en over-/ onderprogrammering verder toegelicht.

Verwerving
De verwervingsfase wordt met € 524,3 miljoen naar beneden bijgesteld als gevolg van een lager budget voor de voorbereidingsfase (€ 29,4 miljoen) en de realisatiefase (€ 494,9 miljoen). De overprogrammering wordt afgebouwd door het budget van de projecten aan te sluiten bij de verwachte realisatiemomenten (€ 540,9 miljoen). Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten, zoals «Modernisering Tatische Indoor Simulator» (commercieel vertrouwelijk) omdat de start van leveringen later plaatsvindt dan initieel verwacht en «GrIT» (commercieel vertrouwelijk) waarbij een herfasering heeft plaatsgevonden naar 2027 en 2028.

Daartegenover staat een positieve bijstelling vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen, overhevelingen tussen de Defensiebegroting en het DMF of overhevelingen met andere artikelen binnen het DMF (€ 46,0 miljoen). Het betreft onder andere «Programma Foxtrot» (commercieel vertrouwelijk).

Instandhouding
Het budget is met € 18,6 miljoen verhoogd. De verhoging is onder andere veroorzaakt door de aanschaf van long lead items in het kader van de uitbreiding van datacenters en het versnellen van de IT-transformatie.

Over-/onderprogrammering
Defensie voert overprogrammering om tegenvallers in de uitvoering op te vangen en daarmee de begroting volledig te realiseren ondanks latere betalingen bij een aantal individuele projecten. Met deze tweede suppletoire begroting wordt aangesloten bij de verwachte realisatiemomenten van de projecten op dit artikel en wordt de overprogrammering tussen de artikelen herschikt. Daardoor is de overprogrammering in het geheel teruggebracht naar nul. Dit leidt per saldo tot een hoger budget op dit artikel.

2.3 Niet-beleidsartikelen

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Artikel 8 Overige Uitgaven en Ontvangsten (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**1.488**	**– 1.488**	**0**
	Uitgaven	**1.488**	**– 1.488**	**0**
8.18	**Nader te wijzen uitgaven**	**1.488**	**– 1.488**	**0**
	Fonds	*1.488*	*– 1.488*	*0*
	Fonds	1.488	– 1.488	0
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Op dit artikel worden de overige uitgaven en ontvangsten opgenomen. Het betreft € 1,5 miljoen aan uitgaven die met deze tweede suppletoire begroting worden toebedeeld aan de beleidsartikelen van het DMF.